

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések első díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

ny. főgimnáziumi igazgató.

Felölts szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gál József ügyvéd irodája, hová a közlemények, hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlittér sora 20 fillér.

Törvényes rémuralom.

Nincs nemzet, melynek történelme mentes volna több-kevesebb ideig tartó rémuralomtól. A magyar nemzet történelme talán leggazdagabb az erről szóló feljegyzésekben. A legutolsó Haynau és Albrecht főherceg nevéhez fűződik, és ebből az időből származik a fájdalmas felsóhajtás: „Szomorú a magyar nóta Háromszáz esztendő óta.”

A rémuralmat a multakban mindenkor az abszolút hatalom nemzette. Tőle lett vehessé most az alkotmányos éra is, és néhány nap óta vajudik, hogy létrehozza törvényes korcszülött magzatát, — az alkotmányos rémuralomrendszerét.

Ez a rémuralomrendszer a háború esetére szóló kivételes intézkedéseket tartalmazó törvényjavaslatban foglaltatik, mely ha törvényerőre emelkedik, a fenebb idézett fájdalmas felsóhajtást később akként fogják trávesztálni: Szomorú a magyar nóta Lukács—Tisza éra óta. Mert a magyar állampolgárok alkotmányos szabadságát, az egyéni jogot, személyes és vagyonzabiztonságot, az igazságszolgáltatás és közigazgatás rendes menétét, a gyűlékezési jogot és sajtószabadságot akkor teszik skárta az osztrák generalisok, mikor bécs érdekei úgy kívánják.

A javaslat háború esetére szóló kivételes intézkedések címét viseli, de benne a rendelkezések olyan meghatalmazásokról szólnak, melyeket nemcsak háború, hanem háborús veszélyek ürügye alatt akkor érvényesíthet egy erőszakos kormány, amikor jönnek látja, amikor érdekei úgy kívánják.

Az országházból fegyveres erővel kizárt parlamenti ellenzék alig hogy tudomást szerzett a

rémuralomrendszerét szervező javaslatról, f. hó 3-án tartott értekezletéből mániészturnot intézett a szervezethez és országos mozgalomra hívta fel, hogy emelje fel fillakozó szavát és minden erejével akadályozza meg a javaslat törvénynyé válását.

A szóban lévő javaslat előterjesztése folytán beállott politikai helyzetet azzal világítjuk meg legjobban, ha a nemzethez intézett mániészturnot lapunk ezen első helyén szóról-szóra adjuk, amint következik:

„A magyar nemzet, midőn nemzeti létének, biztosságának, alkotmányának, becsületének megvédéséről vagy a pragmatica sanctióban vállalt védelmi kötelettség teljesítéséről volt szó, nem idegenkedett soha és ezennel sem fog idegenkedni a szükség által parancsolt végső áldozatok elvállalásától. Nem szorult evégből eddig és nem szorulna ezennel sem kivételes intézkedésekre, amelyek ha a nemzeti lelkesedés megvan, feleslegesek, ha pedig nincsen, azt nem pótolhatják. Mindazonáltal ha az a gondolat merülne fel, hogy egy háborúnak időtartamára a modern hadi technika által teremtett újabb viszonyok némely kivételes intézkedést is szükségessé tesznek, az ellenzék nem zárkoznék el attól, hogy ennek a szükségnek fenlengását és mértékét tárgyilagosan mérlelje, mert mi sem állhat tőle távolabb, mint az, hogy háború esetén ne akarja biztosítani a győzelem minden esélyét.

A jelen törvényjavaslatok azonban csak azok egyikének címében szólnak „a háború esetére leendő” kivételes intézkedésekről, a valóságban már a „háború fenyegető veszélyének okából elrendelt katonai előkészületek” (633. sz. törvényjavaslat), „a mozgósítás, valamint hadiállományra kiegészítés” (630. sz. törvényjavaslat), „a legveres erő valamelyik részének hadiállományon léte” (631. sz. törvényjavaslat) eseteire adnak rendkívüli felhatalmazásokat, amelyek nem kevesebbet tartalmaznak, mint: a gyűlékezési és egyesülségi jognak, az esküdtseki intézménynek, a sajtószabadságnak, az önkormányzatnak, szoval alkotmányunk összes biztosítékainak fellügvesztését, az egész rendes állami és önkormányzati hivatali szervezetnek felretolását, a bírói hatáskörnek önkényserü fellorgalását, a katonai korhatár fölötti önkényes rendelkezést

a személyes szabadság és vagyonzabiztonság elkobzását. Adaják pedig mindezen kincseinket való önkényserü rendelkezési jogot olyan kormányoknak, akik ismeretlen tartalom esküt tesznek le a kormány kezébe, akiket törvény nem korlátoz, de akik „a katonai parancsnok szándéka szerint” tartoznak eljárni; ez a katonai parancsnok pedig esetleg nem is magyar állampolgár, sőt nem is O felségének alattvalója, hanem talán valamely szövetséges sereg parancsnoka.

Nincsen rá példa, hogy bárhol a világon még a háború idejére is ilyen kiterjedésű önkényuralmat létesítettek volna; bátor eljárás is az, amely a nemzet összes jóállományának és anyagi javainak ilyen megtámadásával épen akkor kesztii, amikor egész erejének megfeszítésére, egész áldozatkészégének tanusítására hivatik fel.

De itt nincsen háborúról szó csupán, hanem a katonai készülődések bármilyen, akár legkezdetlegesebb stádiumáról, olyanról, amilyen háború veszélyének emlegetésével bármikor előidézhel egy önkénykedő kormány. A parlamenti ellenzés is, az az egyetlen biztosíték, amelyet a javaslatok látszólag érintetlenül hagyának, hosszú időre megghusítható a képviselőháznak királyi elnapolása által.

He tehát ezekből a törvényjavaslatokból törvény lesz, akkor Magyarországon az alkotmány, az egyéni és politikai szabadság, a bírói függetlenség, a személyi és vagyonzabiztonság, szoval az egyének és a nemzetnek minden kincse mindenkorra ki van szolgáltatva a mindenkori kormány önkényének; sőt a nemzet vagyona is ki van szolgáltatva abban a meghatalmazásban, hogy saját belátása szerint terhelhesse azt meg adóssággal.

A jelenlegi sulyos külpolitikai helyzet követelményeit komolyan mérleljük, de nem engedjük azokat ürügyül felhasználni arra, hogy nemzeti szabadságunk törzsére ilj fejesztés méressék. Okuljon ebből a megkísérlett természetből a nemzet és lássa meg, hogy miért kellett a parlamenti erőszakot alkalmazni, a képviselőházból az ellenzék kizárni, csonka parlamenttel dolgozni. Még ennek a csonka parlamentnek is a lelkiismeretéhez fordulunk azzal, hogy ne tetőzze alkotmányunk vélságát evvel a végső csapással. Ha pedig süket föltek tartálnak a nemzet és a történelem előtt a mai kormánnyal együtt a mai többséget tesszük felelőssé alkotmányunk végpusztulásáért, nemzeti létünk végvesztéséért.”

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

A sirályok.

Sötét van. Sürlő, vizes kőd fekszik az utóára. Cséppereg az eső. A sárban, a ködben, a homályban úgy megyek előre, mint az alvajáró. Félíg behuny szemekkel handukolok az esőben. A galléron feltűrőm, a kalapom leluozni a szomorra és fáradtan, gépiösen megyek előre. És eszembe jut a nyár. A gondolataim lont járnak valahol Itáliában. A forró, vakító kék ég alatt, a hol a legboldogabb voltam életemben. Az alkonyattól aranyzinű tenger, a fehér vitorlások és a sirályok, ahogy kiterjósztett szárnyval szállnak a tenger fölött. . . .

A piktorral — aki a legjobb barátom — sokat koszáltunk Velencében. Álmosan és szomorúan csavargtunk a Szt. Márkus tóron. A piktor busan cipelte a festőállványt a hátán. Már esteledett s az ég melegen, mint a sötétkék bársony, borult a Piazzetta fölé. A tenger fölől reszkető, meleg illat hullámlzott orra. A fehér márványoszlopok zöld villanálkák remegve olvadtak össze a sötétől alkonyatban. . . .

— Gyönyörű — mondta rajongva a piktor — gyönyörű. . . .

— Gyönyörű — mondtam ön is és áhitattal néztem az estét.

Most már süttöl a hold is. Olyan volt, mint egy ezüst sürlő, amelyet gyémánt pettyek vesznek körül. A Szt. Giorgo zöldes tornya sötétben nyult föl a esilagok közé. És a víz csobogott és labosan nyaldotta a márvány lépcsőket a Szt. Márkus küpolnájában megkondult a harang.

— Györünk imádkozni, misét halgatni — mondta a piktor és karongfott bevitt a templomba.

A tömjénfüst elkábitott. Az orgona fölhasart, bugott, a kórus ércesen és áhitattal énekel. A papok fehér stóljaja romogva fénylött elő a két tömjén füstből. . . .

— Odanézz! — sugta a piktor és megszorította a karom.

Jobbra néztem. Az egyik oltár előtt, egy Marín kép alatt egy fehér ruhás lány térdelt. A két kezét a mellén összekulcsolta, a fejét lehajotta s olyan volt, mint főnn a Madonna. De nem volt szőke, fekete volt, a haja két oldalt simán lefeszülve. Az arca halvány, a szája gyengén piros, de a homloka olyan fehér, mint a hó.

Néztem. Ekkor foiem fordította a fejét. Megérezte a tekintetomban a bámolatot és elmosolyodott. Gyönyörű, piros ajka volt. Most láttam. Rám villantotta a szemét. Mosolygott. Aztán fölül t és lesimitotta a ruhájáról a ráncokat. Kifelé indult. Egy öreg asszonyosság volt vele. Belekarolt és csendesen, lassan kísérté kifelé a tipogó úrgasszony. Aznap velem álmodtam. Másnap egész nap bent lebuksoltam a templomban: De nem láttam sehol. Estefelől kimentem egyedül a Giardino Pubblióba. Nagyon kevesen járalktak a fak alatt. A sárga, kavicsos uton élesen hallatszott a léptem csikorgása. A tenger — ahogy idolátszott — sötétkék volt, olyan kék, amely szinte már forró. Lassan mentem a sárge kertü uton. Beljebb — a fak közt — vörös fuleveleket porgottat a szél és aranyessőt szitáltak a lombok. Egyszerre megálltam. A szívem megdobbant. Az egyik fehér padon egy lány állt, hófehér ruhában, a hajában pedig egy egő, piros róza. Megismertem. Ő volt, az imádkozó, halványarcu lány, aki tegnap ott térdelt a Madonna előtt. Küzön-

tem. Mosolygott. A fejjével bölintott. Aztán tovább olvasott. En is tovább mentem. Végigjártam az egész parkot, aztán visszakerültem hozzá. Megint kőszöntem, aztán leültem mellé a padra. Kicsit akadozva, rossz olaszszággal, de nelegen kezdem beszélni. — Bocssáson meg, signorina, hogy zavarom. Nagyon rossz beszélök olaszul. Bizonyára . . . ki fog nevetni. De legalább . . . nevetni fog. Fülkacagott. Talán rossz szul fejeztem ki magam. A szavakat kerostem és alakozva mondtam:

Nem tudok signorina úgy beszélni, ahogy szeretnék. — Őb — mondta mosolygva — vous parlez bien . . . Es teledott. A tenger aranyzinűvé változott. . . .

Esteledott. A tenger aranyzinűvé változott. Az aranyzinű haboron narancs vörös vitorlák szálltak végig, mint a kiterjesztett szárnyú pillangók. A piros és sárge vitorlások mellett nagy fehér vitorlák usztak, mint a hattyuk. Nem járt körülöttünk senki. A lány keze a kezemből volt. És úgy remegett a keze, mint egy reszkető, fehér galamb. Néztük a víz tükrén végig síkló vitorlásokat. És a fehér sirályokat. . . . Kötő — két fehér gyönyörű sirály — kivált közülük, fölrepült a magasba. Egymás mellott tartottak. Egyszerre összesimultak, egymáshoz örtök. Aztán elfordultak elváltak, az egyik lecsapott a vízre, a másik megindult egy fehér, ködbeveszt vitorlák után. . . .

— Nézze, nézze — mondta a lány — megcsókolták egymást és elmentek. . . . Elváltak. . . .

— Igen — mondtam a forráságtól reszkető hangon és a lány fehér kis kezét megszorítottam. A feje a vállamra csuklott és a solymes haja az arcomat érte. A fejt — gyengéden magamhoz húztam és reszkette megcsókoltam az ajkát. . . .

Este volt. Elváltunk. Nem is láttam soha többé. . . .

Ifjúsági könyvtár.

Ne resteljük bevallani, hogy nálunk a fiatalság nevelési rendszere a legutóbbi időkig igen közepes színvonalon állott. Nem karolták fel ezt a felette nagyérdékű ügyet azzal a szeretettel, komolysággal és lelkiismeretességgel, amellyel felkarolni kellett volna. Már pedig a népek, nemzetek története fényes tanúbizonyságot tesz arról, hol a hol gondos, pedáns, lehel mondani puritánszerű nevelésben részesítették az ifjúságot, ott szilárd jellemű, erős akaratú, munkakedvelő és tettvágyó férfiakból álló nemzet kialakulását tették lehetővé. S ahol ilyen férfiak alkották a társadalmat, a nemzetiség nagy hányadát, ott virágoznak fejlődésnek, gazdagodásnak indult az ország: ott fokozatos haladás, emelkedés, gyarapodás mutatkozott minden téren összességben mindez a polgárság, a nép jollétének, boldogulásának kuforrásává lett. Amely ország tekintélyes százaléka ellenben elpuhult, lázas erkölcsű, beteges hajlamú és ingadozó természetű fiatalsághól állott, az oly nemzet visszafelé fejlődött hanyatlott és számos esetben romlott erkölcsűnek, fesielt életmódjának lett áldozata, megsemmisült, elenyészett. E szempontból mérlegelve a dolgok mibenállását az ifjúság, helyes, céltudatos és okos nevelésére kiváló figyelmet és gondolt kell fordítani. A fiatal lélek rendkívül fogékony minden impresszió iránt: amit lát, amit hall, ami figyelmét leköti, érdeklődését felkelti, az nem röppen el nyomtalanul, hanem mindjobban gyökeret ver lelkületében. Azért kell a gyermekeket oly irányban nevelni, hogy maga előtt csak szepet, jót, nemeset lásson, halljon vagy tanuljon. Magasztos, felemelő, leteknemestítő olvasmányokat adni a kezébe, egyrészt, ártalmatlan festedző, kedélyt élénkítő, szellemet telfrissítő szórakozásokra bírni, másrészt. Így nem lesz a gyermek koravén, nem kopik le lelkeről a fiatalság üde, kedves zománca, idegei nem petyhüdnek el, izmai nem lazulnak meg, hanem egész lényén meglátszik a duzzadó életkedv, a derű, a vidámság, az önérzet.

Ifjúságunk nevelési rendszerében tehát kiegészítő jelentős fejlődést jelent az a rendelkezés, amelyben a nepiskolai könyvtárak kötelező berendezéséről van szó. Az iskolák eddig is rendelkeztek könyvtárakkal, de ezek csak paródiái voltak a „könyvtár” névre valóban rá szolgáló intézménynek. Akadt itt-ott néhány könyv, mely vagy a ponyvairalom piszkos terméke volt, vagy pedig olyan külföldi, barjesebb író fordított munkája volt, amit éppen nem tanácsos a fiatalság kezébe adni. Ilyen könyvekkel csak rontjuk a fiatalságot, anélkül, hogy javítanók.

Most azonban valódi iskolai könyvtárak szervezése van terbevéve. Hozzáértő, komoly férfiak hosszu és beható megvitatásai eredményeképp valogatják össze, kizárólag az ifjúságnak szánt olvasmányokat, amelyekből okulhatnak, tanulhatnak, nemesülhetnek. Szigorú cenzura alá veszik mindmaga könyveket, amik nem a fiatalság kezébe valók. Lesz tehát sok és jó könyv. Mindenkinek jut majd olvasni valója és ez a körülmény óriási átalakító hatással lehet a fiatal sarjadákra. Az elvitázhatatlan, hogyha könyvet adunk a fiatalság kezébe, illetve hozzá szoktatjuk az olvasáshoz, ugy megszereti, hogy nincs az a hatalom, mely elteríteni tudná az olvasástól. Ezzel kapcsolatban még egy nagy horderejű és a jelen generáció egészséges fejlődését előmozdító célt lehet elérni. Az iskolai könyvtárak révén a civilizálatlan felnött köznép is olvasmányhoz jut. Az apa, ki eddig unalmában a koresmát, pálinkamerőt bujta könyvolvasásra adja magát, s minél tovább halad az olvasásban, annál jobban leköti figyelmét, annál inkább lapozgatja, s miután azt érdekesnek találja, lassan-lassan hozzászokik szabad idejében, főleg vasárnapon az olvasáshoz, ezzel kapcsolatban megfélekedezik arról, hogy egyáltalában létezik-e hatalom, így azután fo-

kozatosan ébred az egyszerű polgárember arra a tudatra, hogy bizony nem is rosszak az emberek, mint aminőnek hitte. Nem merő szinigazság mindaz, amit a füstös, fojtó légkörű koresmában cimborálva meghányt, vetett. Nem oly fekete az örlög, mint aminőre festik. A vad indulatokon, a haborgó szenvedélyeken a higgadt, fegyelmeztettt ésszel lehet uralkodni. A jó könyv tehát a tudatlan embereket is felraza százados lethargiájából, észretéríti, látókörét kitágítja, az igazságot meglátatja vele. Szóval józanabbnál lát, hall, érez és cselekszik. S ahol mindenben a józanság dominál, ott erős jellem. Szívós akarat, büszke önérzet és hamisítatlan munkakedv honol.

E tulajdonok teszik férfivá a férfit. S a mely nemzetnek sok ily fia van, az oly nemzet soha sem tűnhet el a föld színéről az megállapodás nélkül fejlődik, halad. vagyamosodik.

VÁROSI ÜGYEK.

Az 1912: LVIII. t.-c. végrehajtásának akadályai.

A magyar városok orsz. kongresszusának az elnöksége tudvalevőleg körlevelet intézett a városokhoz, hogy közöljék az 1912. LVIII. t.-c. hiányos, valamint a vitára alkalmas adó rendelkezéseikre vonatkozó észrevételeiket, valamint azt is, hogy a törvény szabta illetményrendezés folytan mennyivel emelkedik a jövő évi szükséglet s így mennyit tesz ki az az összeg, amelyre az idei államsegélyben már nem találunk fedezetet.

A körlevélre eddig 72 város közölte észrevételeit, illetve az adatokat.

Sajnálattal kell megállapítani, hogy majdnem valamennyien megegyeznek abban, hogy a 4 millió korona kevés a mutakozó szükségletek fedezésére, valamint abban is csaknem kivétel nélkül megegyeznek, hogy a végrehajtási utasításnak nem lett volna szabad elmaradni.

Több városból olyan értesítések is érkeztek, hogy a törvény valósággal felszította az ellentétet a város képviselőtestülete, illetve az adózó polgárság és a tisztviselők között és pedig azért, mert a törvény végrehajtása folytan mutakozó hiányt csak a most is magas pótdad még jelentékenyebb felemelésével lehetne fedezni. Mintán pedig már most is elviselhetetlen a pótdadó, egyes helyeken megtagadták annak a végrehajtását, vagy felfüggesztették, a családi pótkel kifizesetét.

A városfejlesztő törvény tehát, amelynek tiszteletreméltó intenciója vitán felül áll, az első megnyilvánulásában nem fejlődést, hanem visszacséset, vizslyát, elégedetlenséget váltott ki. Ennek okát mi elsősorban abban látjuk, hogy a kormány és törvényhozás szükkeblűen állapította meg az államsegélyt és a részlelfizetés álláspontjára helyezkedett akkor, amikor a városoktól egyszerre követele annak végrehajtását, illetve azt a tetemes áldozatot, a mihe a végrehajtás kerül. Nagy hibának tartjuk az államsegélynek a rendőrség államosításával való komplikálását is. Elég lett volna a törvényben csak annyit kimondani, hogy mindaddig míg a rendőrség államosításával a városok nem mentesítettek a rendőrségi kiadásaiik viselésé alól, addig a 8 millió korona államsegély egy összegben illeti őket, a rendőrség államosítása esetén azonban ez összegből csak 4 millió kor. osztatik szét a városok között.

Méltán bánthatja a városokat ez a garasoskodás, mert hiszen annak idején a vármegyéknek sem részletekben adták meg az állami hozzájárulást. Különösen érthetővé teszi ezt az elkésereést még az a körülmény is, hogy éppen most emelik az orsz. belegapólosi pótdadot, a jövő évben lép életbe az új adótörvény, éppen most nehezedik egész közgazdasági életünkre ez a súlyos pénzügyi feszültség s mindenképp da-

cára még el lehetnek készülve városaink, hogy az altisztek, szolgák és rendőrök illetményeinek a rendezése, az új adótörvények okozta létszám szaporítás és a nyugdíj szabályzatok embérségesebb átdolgozása folytan még újabb terhek zudulnak rájuk.

Ennek az államsegélynek az elégtelensége a méregfoga a törvénynek. A nélkül tehát, hogy annak egyéb hiányaira és vitás részeire reamutatnánk, ami különben az alábbi szemelvényekből eléggé kiténik, arra kérjük a kormányt, hogy mentse meg az 1912. LVIII. t.-c.-knek a repulációját, ne keserítse el a jövő jobban a városokat s gondoskodjék novelláris uton arról, a mire különben idejében és elégszer figyelmeztettük, hogy a második négy millióhoz gyorsabb tempóban juthassanak a városok és pedig akként, hogy a jövő évben 5 millió helyett 6 millió az 1914. évben pedig 8 millió korona osztassék fel az eddigi kombinált kulcsok alkalmazásával közöltük mindaddig, míg a rendőrség államosításával a rendőrséggel járó terhek viselésétől nem mentesítik a városokat.

Ez a kivánság elég szerény, ha meggon-
doljuk, hogy 71 városban 1,218,373 kor. a törvény végrehajtásával járó fedezetlen szükséglet, amelynek az összes városok után a kélszeresét véve, körülbelül 2,500.000 kor. az az összeg, amelyre a városoknak a végrehajtáshoz szükségük volna.

Színházi esték.

— Ár. —

Első hasábnak azzal a jöleső megjegyzéssel zárt, hogy az idci társulat fölér a mult évvel. Azóta egy hét telt el s az a két bohózat, négy operette, egy dráma és egy vígjáték, miket ez alatt láttunk, meggyőzött róla, hogy nem föler ve, hanem többet ér annál. Még akkor is szivesen leirjuk e véleményünket, ha tán némelyek más föfogást táplálnának. Megállapításunk bizonyára csak fokozza azon kiváló színpadi crök ambicióját, akik nekünk volla-
kép alkalmas adnak ilyen merész nyilatkozat tételére. Azért gondoljuk merésznék, mert Tompa Béla és Sándor lonka hiányzanak. Az ő helyük betöltése pedig nem kicsinyes dolog. Sok igen kellemes estét nyújtottak nek a tavaly. Hiányukat azonban nem érezzük. És ezt elsősorban Budai Ilonkának és Parlaghynak köszönjük, akik az ő zsánerükben mozognak. Kivülök Réthely, Farkas, meg aztán Jelen Rózi és a most fejlődő Garai Irén azok akiknek elsősorban vállalniuk kell a fenti sorokért a felelősséget — Mindez persze nem jelenti azt, hogy itt-ott sok apró, némelykor meg alapos kifogásunk ne támadna. Ezeknek a részletes beszámolásokban adunk hangot.

Bisson „Válás után” c. bohózat (nov. 29-én) állandó derűtségben tartotta a kevés számú közönséget. Különösen a III. felvonás képtelen helyzetei váltottak ki nagy tetszést. A darab is, az előadás is jó volt. A szereplők mindenike tehetségének legjavát adta, de különösen Tallián Lászlónak, Makai Elemérnek, Parlaghy Bélának és T. Konkoly Emiliának alakítása volt megfelelő, habár az utóbbi néha kissé túlzásba ment. Tompa Irma, mint mindig, ezen az estén is kedves volt. Jelen Rózi és Farkas Mihály is ügyesen illeszkedtek bele a darab hangulatába s jölekkük elősegítette az összjáték hatásos voltát.

Szombaton (nov. 30.) „Az asszonyfaló” szép közönség előtt és elég jól „ment”, ahogy mondani szokták. Az operette nem tartozik éppen az ugynevezett „sláger” darabok közé, de egyikét áriája s a táncos bohósága mégis kellemesen mulattatta az embert. Réthely és Parlaghy különben is olyan színészek, akik Budai Ilonka társaságában tudnak, mert akarnak is hatni. A jökevű akaraton pedig sok fordul meg mindig és mindenben. Szűts Mariskától se tagadható ugyan meg az eféle, de neki kellemes hangja mellett se való az operette-stíljé. Ha van idegen szó, amit magyar egyenértékűvel pótolni nem lehet, akkor a stílus szó az. Annyi mindent rejteget magában, — hogy a fenti értelemben jöggal írhatom. S ha igaz a Bullfon híres mondása irodalmi szempontból: a stílus maga az ember, akkor teljesen igaz az én alkalmazásomban: ember rátermetti és megfelelő egyénisége kell egy-egy drámai alak stíljének a kifejtéséhez. — (Jegyzet: A színpadot seprétni sem ártana, kivált ha jó poros.)

A következő nap (dec. 1.) két előadás volt. „A kegyelmes úr” d. u.-i fölvonultatása nem ártott az esteli felújításnak.

„A cigány szerelem” álmátog világa egyik leg-szebb esté varázsolta újra a varázspáit. A színpadot

telt ház végkép meggyőződhetett Budai Honkának vidéki színpadon elsőrendű művész voltáról. Ha nem is kapott annyi tapsot, amennyit megérdemelt volna — a mi közönségünk, úgy látszik ebben is roppant szűkmarku — valamennyi színré jövést elismerés kísérte. Meg is kell adnunk, hogy ilyen tízről pallant primadonn, aki nem mindennapi hangjával s csinos láncával egyképen eltűn ragadni, addig e társulatnál nem volt. Testének minden izület-pocán tud uralkodni s ez — hiába — művészet. S ha hozzá vesszük elegáns és mindig izléses külső megjelenését, elmondhatjuk, hogy mindent megkapunk benne, amit egy Körösházy Ilona ábrázolásától várhatunk. Szóts Marikától — úgy tetszik — most látnak először a legkomolyabb énekes szerepét. Az ő Zorikájában azonban nem volt elég tűz és kiféjező erő. Egyénisége eleven, mozgékony alak életrehevására kellemes hangja mellett sem való. Ugy érezzük, sokkal jobb neki a drámai nemben maradni. A magához illő szerepét kapta és jól eső derűt vont végig benne az egész darabot át Garay Irén. A kis Jolánkának csitri alakjából annyi melegség sugárzott ki, hogy nemcsoda, ha Kajetán (Ürményi) végre is megtanult — és sok komikum volt e tanulásban — neki komolyan udvarolni.

Egyébként még mindig nem lejtette ki azt a tehetséget, melyet egész egyéniségének szimpatikus volta sejtet. A férfi szereplők közül Józsi cigányon kívül, akit Tóth Béla baritonista sajnálatos berukkolása miatt Réthely igen jó kidolgozásban és nagy tetszéssel mutatott be a mindig mosolygó és mosolyt keltő Makai, továbbá Parlagly és Farkas emelkedtek ki. —

Az első zónaelőadás „A kis gróf”-ot újította fel. S ez is csak újabb bizonyítás volt Buday Ilonka igaz-végig rátermett voltának. Igazán örülnünk kell neki, hogy ilyen minden várakozásnak kielégítő tehetséget honorálhatunk azzal, ha az ő estélyei minél sürűbben látogatjuk. A Rózi szerepe az ilyen színésznőknek van írva. A sok dicséret, mit a darab keretében ráhalmoznak az igazgatóknak (Makai) e kedvencére, akitől az egész társulat létele függ, fönniállítás nélkül reallik Budára. Ha ő — Rózi szerepe, az egész társulat szétbomlik, a színház üres marad. Ha Budai nem volna a Tompa társulatában, tán fel se rónók, hogy nincs mindig elég érdeklődés az előadások iránt így indokoltak találtak a Makai kiszólását: a Budai „kedves közönsége” hiányzott. Pedig Réthely, az öreg gróf — aki nem volt elég híven maszkírozva, aif mutatott idősebbet a fiánál, — meg Parlagly, a kis gróf, mint mindig, most is igen jó voltak. — A Budai-Parlagly duettjénél (oh éj, oh tündöklő éj) szébbet ritkán hallunk. A nagyobb szerepek (Dorothy) egyikét töltötte be Gyöngyösi Boske is. Erőteljes hangyánya van, de tudj! Isten égé zében nem merünk róla ítélet mondani. Valami fagyos erőlködés volt a magatartásában és... és semmikép se tud ronszenvenet, vagyha jobban tetszik: illuziót kelleni. Farkas „kocsonyája”, a gyámoltalan díb-dab, s bizonyára csak a költészet világában élő nevelő, igen ügyes alakításért megkapta a maga heves tapsát. T. Konkoly E. árbocos Csibráknéján is volt elég kacagni való.

Nem állhatjuk meg azonban, hogy az örömmel idejegyzt elismerések mellett nyomóson kiemeljük: Mennyire kell vigyázniuk a mellékalakoknak is arra, hogyan jelenjenek meg a színpadon. — Egyik-másik igazán olyan „rongyában” állt elő itt is, mint ahogy máskor is sokanuk feltűnt, hogy sorrentói gavalérnak még a legmerészebb képzélet se nézhette őket. Külsőség — külsőség, de ott a deszkákon nagyon is lényeges dolog — A Budai eleganciája mellett megépenességgel bosszantó nyeglőség.

Kedden Echegarey méltán híres drámája: „Folt amely tisztá” került sorra. „A rablólovag” után az első komolyabb mű, mely igen próbára teszi a színészi készletét és legyelmzett voltát. Nehezen indult s ottan-ottan meg is akadát a cselekmény kerke, ami a figyelmes néző roppant kínos feszültségben tartotta. Matild (Jelen Rózi) és Eurignora (Tompa Irma) alakja mindamellett eléggé meg volt jászva. Rajtuk fordult meg a darab, mely egyébként roppant erős tragikai összeteközést bonyolít le s e lebonyolításban Jelen Rózi újabb bizonyítékát nyújtotta kiváló erejének a drámai nemben. Tompa I. egyéniségének — bár ő is elfogadható alakítást nyújtott — nem egészen felelt meg e szerep. Az a sok csillogó energia, mely pokoli tüzelt ég Enrignotában más temperamentum idegét kívánja. A többi szereplőkre gondolva meg kell jegyeznünk — amit különben bizonyára úgy tudnak: a drámai előadás sokkal kényesebb, mint egyéb fajok bemutatása. Itt minden hiány és fogyatékosság könnyebben szembeötlő, mert nincs zene (esetleg bonával együtt), ami esetleg eltussoljon egyet-mást. Jó azt figyelembe venni s teljesen disztingválunk lenni. Ha a nézőt a dráma intőző kacagással traktálják, akkor fejetetjére kerül minden. Akkor csak komédiázás az egész est.

Az illet pedig legfőkébb „A kis barátón”-féle darabokban tőrjék el. Végtelen üres, tartalmatlan és színtelen zenéj volt mellett szinte jól esett a sok boszankodás mellett, hogy tréfálkoztak, jó izeni kacagtak a maguk mulattatására ott fenn maguk a szereplők, mintha nem is közönség előtt, csak főpróbán lettek volna.

Kínos csalódással hagyta el a közönség ez este a színházat paltozó megjegyzések sűrű özönét szörögatta a darab előadása ellen egyaránt. Nem is érdemes róla írni. Maga Budai I. se tudott semmily produkálni benne. Hiába. Ami sületlenség, sületlenség, ha Strausz lepsijében készült is.

December 5. (csütörtök) A piktorok. — Keserű humoron francia vigjáték, a halál vigjátéka. Az első felvonáson nehezen indult, szinte elnyeg az embernek a kedve az egészről, de amik csattanósabbban hat a második, hol Manclaire festő végig nézi saját temetését. Bizar az ötlet, de hálás úgy az íróra nézve mint az előadó művészre. A harmadik felvonás ismét elapósodik. A felig feitt ház vegyes érzésekkel távozott az előadástól. Ha sikerrel beszélhetünk, azt különösen Tomborné Jelen Rózi, Tallian és Parlagly biztosították. Tomborné, mindig elevenen és megerőtlen játszik. Jelen Rózi kedvesen Tallian intelligens színész, szépen beszél, de sajnos sokszor hideg és józan. Kisebb szerepekben is sikert arattak. Ürményi és Dévényi, Tompa Irma, Réthely, Makai egészen lettek még ki az összájátékot. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a szerep tudása már felsiker s ennek a hanyatítt-ott éreztük.

A csikmezei Gazdasági Egyesület gyűlése.

A csikmezei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya november hó 28-án Fejér Sándor alelnök vezetése alatt ülést tartott. Székelyfalvi kirendeltség azon értesítette, hogy a Csikszereclában vagy környékén beállítandó földmívelő telep létesítése iránt a javaslata hozott telephely átengedése után a szükséges intézkedéseket meg fogja tenni, tudomásul vétetett s a telep céljára alkalmasnak tartott terület földmívelésügyi m. kir. miniszter ur által kiküldött állami kertész és a helybeli földműves iskola igazgatója közbejöttével megszemleltetett. Földmívelésügyi miniszter urnak az egyesület céljaira engedélyezett államszegély iránt kelt felirata tudomásul vétetett. A helybeli kir. gazdasági felügyelő javaslata folytán elnökség megbízottát, hogy az egyesület által rendezett állatkiváltások és díjazások alkalmával az állategészségügyi ellenőrzése szempontjából törvényhatósági állatorvos közreműködését vegye igénybe s ottal földm. miniszter urhoz forduljon felirattal az iránt, hogy az állategészségügyi törvény azon intézkedése, mely az állatgyűlekezőseknél a kir. állatorvosok jelenlétét hivatalból elrendeli, — az állatdíjazások alkalmára is terjesztessék ki. A gazdasági egyesületek országos szövetségének decemberében tartandó közgyűlésére az egyesület képviselőiben Mikó Balint o. tiszttal. elnök, Gyalokay Sándor, Fejér Sándor, Kiss Ernő és Péterfy Tamás felkértek. Országos magyar gazdasági egyesület átirata folytán, miután a jövedelem adóról szóló 1909. X. t. c. Végrehajtására vonatkozó utasítás alapján a jövedelem adó megállapításánál a gazdasági egyesület által szükség szerint szolgáltatandó adatok is figyelembe fognak vétetni, iroda utasítattott, hogy a vármegye különböző vidékei és birtok kategóriái szerint a közegyi előjárások után az adatokat szerzeze be, azokról állítson össze kimutatást s terjeszse gyűlés elé. Titkár jelentette, hogy a pénzügyminiszter ur által mehek betekeresre engedélyezett adómentes donatrált nyerscukorból 4 mm. a jelenkorzóok számára megrendeltetett, és kiosztott Marostordavármegye törvényhatóságának gr. Bethlen István indítványra folytatn a magyar földbirtok vedelme tárgyában a m. kir. összkormányhoz, va'annit a törvényhozás mindket hazához intézett felirataira vonatkozólag hosszabb és beható eszmeesere után elhatározta íg. választmány, hogy ahhoz hazafias keszszéggel hozzájárul, azt hasonló felirattal támogatja, annak az országgyűléshez leendő be nyújtására Kállay Ulórl országgyűlési képviselő felkéri s a vármegye törvényhatósága is íly értelmű felirat küldése iránt megkérési. Ezzel kapcsolatosan Bodor Gyula főerdőtanácsos indítványára a vármegyei magánjavak igazgató tanácsa megkororostetni határozottott, hogy kutassa és találja módját annak, hogy a vármegye területén eladásra kerülő ingatlanok — különösen erdő és legelő területek — a vármegyei magánjavak részére vásároltassanak meg. Fojermegyei gazdasági egyesületnek a keresmek és mulató helyeknek ünnepekben leendő zarva tartásáról szolo indítványá pártolása kimondottott, de hasonló intézkedés tétől: azért nem mondottott ki, mert a tárgyban az egyesület közdemonyeszerő a vármegye törvényhatóság még múlt év folytán szabályrendeletet készített s azt felterjesztette. A m. kir. pénzügyminiszterium által a vármegyék földado kataszteri beosztásáról meg-

küldött térkép közzömöttel fogadtattott s a folyó évi öszi állatdíjazásokról szolo jelentés tudomásul vétetett. Szarhegy község képviselő tostitületének a törvényhatósági bizottsághoz intézett határozatára nézve, melyben kéri, hogy a községben levő piros-tarka tolitelészszám arányában köztenyeszteszre piros-tarka tenyeszébika is használható legyen, igazgató választmány beható tárgyalás után kimondotta, hogy a piros-tarka szarvas-marhának köztenyeszteszbe vételét sem az állattenyesztés, sem a gazdaközönség közérdekeiben ohajtandótól, és célravezetendőknek nem tartja. Tekintettel azonban azon fontos körülményre, hogy Szarhegy községben a határátgazosítás már végrehajtottott s ezzel az állattenyesztesznek belterjes üzezere a kellő alap kínálkozik, az idevonatkozó szabályrendelet cspégleen tartása mellett ideglenesen és kivételosen megengedhető volna, hogy Szarhegy községben a piros-tarka bikák is köztenyeszteszbe vétessenek, azon kikötéssel, hogy ezon bikák feltelendő csak kezből való fedeztetésre használtassanak s közlegelőre semmi szin és ürügy alatt nem bocsáthatók. Szaniszló Kálmán törvényhatósági bizottsági tagnak azon indítványára nézve, hogy a tenheszteszámok megfelelőleg egy-egy tonyeszébika beszerzése s tartása no 60, hanem 80—90 tohén után állapítassék meg, igazgató választmány a szabályrendelet módosítását szükségesnek nem tartotta, azonban a tonyeszébika tartás és gondozás körül vármegyénk nemely községében tapasztalható örventes haladást méltányolva, nem zárkóztott el az elő, hogy oly községben hol a tenyeszébikák állandóan istálon tartatnak s erre alkalmas bika istalók, a kézből való fedeztetésre fellet zínnek és kifutók állának rendelkezésre, a bikák kifogástalan tartása esetén az érdekelte közegyi előjárásoknak esetről esetro megismételt kérésére az eddig egy-egy bika után megállapított 60 tenheszteszszámnak 80 drbra való felomeleszre ideglenosen engedely adassék. Mindket kérésre a szükséges intézkedések a törvényhatóság határozata után a szarvas-marha stb. tonyeszteszéről szolo szabályrendelethez esutolando „Függelek” be lesznek foglalandók és jóváhagyás vegett földm. miniszter urhoz felterjesztendők. A vármegyei magánjavak igazgatoságának azon értesítése, hogy az egyesület segelyezeszere az 1913. évi költségveteszre evi segely állítattott be, örömmel vétett tudomásul. Az idei zaiskolai jutalomdíjakra nézve, miután a f. évben állandóan uralkodott kedvezetlen idójáras miatt a pályadíjak kiosztatások nem voltak, felkérni határozottott a magánjavak igazgató tanácsa az idei 300 kor. pályadíjak a jövő évvel egy összegeben leendő kiutalása iránt. A f. év tavaszán kiosztott takarmány vetőmagvakról szolo kimutatás tudomásul vétetett. Egyesületi új tagokul felvételt Szász Lajos fojergzó Csikszereclán, András Péter plebános Csikszenttelek, Eross Domokos vartófalva evdijus és a görögkatolai Gazdakör reudes tagnak. Titkár indítványára vármegye törvényhatósági bizottsága megkerestetni határozottott, hogy az épiteni tervezett Kultur palotában az egyesület elhelyezeszere szükséges helyiségekrol az épiteni tervezetben gondoskodás turettenek. Az ülesen Balint Lajos, Balogh Ferenc, Bodor Gyula, Kiss Ernő, Pál Gábor, Szász Lajos, Dr. Györgypál Domokos, Cziko Sándor, Dr. Elthes Gyula, Riakosi István, Tompos Janos, Szebeney Peter, T. Nagy Imre titkár és Adorján Imre voltak jelen.

HIREK

— **Kinevezés.** A földmívelésügyi miniszter az állami erdőszlekek összesített közös rangsorozati létszámába Csáky Dezsőt mernökkgyakornokká Csikszereclára, Bauer Sándort pedig ugyanoda díjtalan erdőmernökkgyakornokká nevezte ki.

— **A honvédség köréből.** Bójhly Andor százados, a gyulai 2. honvéd gyalogezredtől áthelyeztetett a brassói 24-ik honvéd gyalogezredhez.

— **Házasság.** Dr. László Dezső gyergyószentmiklósi ügyvéd f. hó 8-án vezeti oltárhoz dr. Tiltseher Ede és neje Miklósy Irén leányát, Alicét, Gyergyószentmiklóson.

— **Eltűnt.** Csikbánkfalvi Bene Jeremiás egy level hátrahagyása után, melyben öngyilkos szándékát jelentő családjának, november 25-én eltűnt, azóta nem látta senki.

— **Gádzák figyelmébe.** A folyó év öszen uralkodott kedvezőtlen időjárás miatt az öszi vetések elmaradásával nagyobb mennyiségű tavasz buza, tavaszros és búkkönyvetőmag szükségeslet hogy beállni, minek folytán felhívjuk gazdáinkat, hogy a kiknek eladó tavaszbuza, tavaszros és búkkönyvetőmagjuk van, azt egyesületünk iródjában (vármegyei-ház) akár személyesen, akár levelezőlapon azonnal jelentsék be. Kisebb mennyiségű készletek is bejelentelők minden körletzettség nélkül. A bejelentésben az eladó készlet mennyisége (hektóiterben) és annak 1913. év január 15-én leendő átvételi ára közeleendő.

— **Kinevezés.** Dr. Bogdán Géza ügyvédet — ki városunkban folytatott hosszabb ideig joggyakorlatot — kinevezték Erzsébetvárosi törvényszéki jegyzőnek.

— **Többszörös betörés Szépvízen.** Lapunk zárkóról értesülünk, hogy mára virradó éjjel paratlan sorozatát követte el a betöréseknek egy szövetkezett banda Szépvízen. Feltörték a Polotczky Alajos, Zakariás I. Antal és Miklós Jakab kereskedők üzleteit s összesen vagy 1100 korona értékű készpénzt és árut vittek el. A mint halljuk, a betörők még két üzlet felnyitását próbáltak meg, de a vasrendőnyök nem engedtek s így kísérletük meghiúsult. A közsgé eljárárosa és a csendőrség vállalva nyomoz az ügyben, de eddig még eredménytelenül. Aligha nem összefüggésben van ez a betörés sorozat a minapiban a Czaka Béla kárára elkövetett betöréssel.

— **A telepengedély.** Fölmérült eset alkalmából mondotta ki a kereskedelmi miniszter, hogy ha a telepengedélyért folyamodó fél kifejezetten időhöz kötöttlen kéri a telepengedélyt, az időbeli megszakítással kiadható. Ellenben, ha a folyamodó fél nem jelenti be kifejezetten, hogy az engedélynek időhöz kötötten való megadását kéri, a telepengedély időbeli megszorítással nem szolgáltatható ki.

— **Előadások a fogyasztási szövetkezetekről.** Mindazon községek, amelyek nem ismerik a fogyasztási szövetkezetek gazdasági jelentőségét s tudni akarják, hogy minő előnyök remélhetők a falusi fogyasztók szervezkedéséből, kérjenek előadót a „Hangya” a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezetének igazgatóságától (Budapest, IX. Közkirátúr-u. 34.). A Hangya minden községbe küld előadót, alonnan megkeresést kap. Az előadások teljesen díjmentesek s a meghívónak s községnek semmiféle költséget nem okoznak.

— **Occasio! Gyermejkétek és ajándéktárgyak nagyválasztékban és olcsó áron kaphatók Merza Rezső bútüzletében Csiszseredán.**

— **Megjelent a XIV. számú püspöki körlevél.** Püspök urunk az ő közvetlen melcég soraiban adventi imlemler intéz kedves híveivel, hogy hogyan készítsék elő lelkiüket a karácsonyi édes örömeire. Jön a Jézus. Közli a kultuszminiszter rendeletét az elemi és ismételő iskolai végbizonnyítványokról. Utasítást ad a havi relációkról, közli az egyházmegyei muzeum szervezését, Imets apát-kanonok és Fábán nagyprépost elhunytáról kegyeletés sorokban emlékezik meg.

— **A csikrákosi szentségtartóra** a gyűjtés megindult a következő eredménnyel: Pál Vencel okl. kántor Szárhegyen gyűjtött 30 koronát. Gidró Bonifác Komáromban 48 koronát. Főpásztorunk pedig új szentségtartóval lepte meg a rákosi híveket.

— **Az 1913. évi újoncok.** E héten terjesztette a képviselőház elé Hazai Samu báró honvédelmi miniszter az 1913. évi újoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat első szakasza az új véderőreform és az 1910. évi népszámlálás alapján, a magyar királyság alá tartozó közös hadseregbeli újoncok létszámát 63,673 emberben állapítja meg. A második szakasz az 1913. évre megajánlja a 65,673 közös hadseregbeli újoncot, 21,500 honvédujoncot és a póttartalékosokat. A fősorozás 1913. március elejétől április harmadikáig lesz.

— **Közdok befizetésének elhalasztása.** A pénzügyminiszter azoknak a földmiveléssel foglalkozóknak, akik az esőségek által nagy mérvű kárt szenvedtek, megengedte, hogy köztartozásaik befizetését a f. év végéig elhalasztassák. Azoknak pedig a kik időleges fizetési képtelenségeiket igazolják, ha az iránt folyamodnak, köztartozásaik befizetésének a jövő évi október 1-ig leendő elhalasztását is engedélyezi.

— **Németórákat** ad Sipos János nyelvtanár, ki Nagyszébenből ide telepedett; lakása: Csiszsereda Rákóczi-utca 21. sz., óvz. Jakab Györgynénél. Kivánaira házakkhoz is elmegey méréseket díjazásért.

— **Öt évi államfogház és 8000 koronálg terjedhető pénzbüntetés** vár ránk, újságrókra, ha a véderő elhelyezése, egyes mozdulatáról tájékozást nyújtunk, vagy a fegyveres erő állásáról, mozdulatáról, erejéről, működéséről, az erőd, erősítvények állapotáról, ugyszintén fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről, vagy élelmiszerek hollétéről, szállításáról, hírlapi közleményekben tájékoztatnánk a közönséget. A hivatalos lap mult vasárnap számában jelent meg e tilalom. Ugy véljük, ez a kis rendelkezés nem szorul kommentárra, mindenki tisztában lehet, hogy ez mit jelent.

— **Az 1913. esztendő.** Az 1913. évben, amely szerdával kezdődik és végződik, látható, hogy nap és holdfogyatkozás nem lesz. Az uralkodó bolygó a Vénus. A farsang mindössze 29 napig, január 7-től február 4-ig fog tartani. Husvét igen korán lesz, március 23-án, pünkösöd pedig május 11-én. Ezen ünnepek második napját tudvalevően a pápai rendelkezés értelmében már a jövő évben elejtik. Vízkereszt hétfőre,

áldozó csütörtök május 1-re, Péter Pál vasárnapra, Nagyboldogasszony péntekre esik. Szeptőlten fogantatás ünnepe hétfői napon lesz. A görög-katolikusok husvécja öt héttel későbbben lesz, mint a római — katolikusoké t. i. április 27-én.

— **Hány hirlap jelenik meg a fővárosban?**

Az 1911. évi statisztikai adatok szerint Budapesten 39 politikai napilap, 65 politikai hetilap és folyóirat, 76 könyvtudomány, 67 szépirodalmi, társadalmi és divatlap, 62 tudományos és művészeti, 22 éleláp, 46 egyházi és felekezeti, 14 ifjúsági és gyermek lap, 69 jogi és közgazdasági, 51 egészségügyi, 63 mezőgazdasági és állatgyógyászati, 93 vegyes tartalmú és 447 ipari, kereskedelmi, közickekési, műszaki, pénzügyi és sorsolási lap jelent meg. Ebből 1006 lap magyar 112 pedig idegen nyelven.

— **Halálozások.** Kabdebő Ferencné született Zakariás Erzsébet élete 30-ik, holdog házasságának 4-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 2-án reggel 5 órakor elhunyt Csiszseredán. Temetése f. hó 4-én d. u. 2 órakor ment végbe nagy részvét mellett, halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Csiszseredán Darvas János Csiszseredgyörgy egyházközség gondnoka f. évi december hó 6-án déli 12 órakor élete 79-ik, második házasságának 30-ik évében jobblétre szenderült Temetése f. hó 8-án d. u. 2 órakor lesz, halálát nagyszámú rokonság gyászolja.

Zsögödi öv. Salló Ágostonné született László Teréz folyó évi december hó 6-án meghalt. Temetése december hó 8-ikán lesz.

— **A gyilkosok vízművek engedélyezése** Az erdélyi részvénytársaság által Gyergyószentmiklós és Gyergyóbékás községek határáiban a Gyilkos tavon, illetve a Kisbékás patakon kérelmezett vízhasználat és vízművek engedélyezése ügyében a földmivelési miniszter a közigazgatási bizottság második ülésén hozott véghatározatát, Szentiványi Gábor budapesti lakos, érdeklert erdőbirtokos felebbezése elutasítása mellett, indokai alapján helybenhagyta. Az engedélyokirattervezet a csikszentdomokos — balánbányai telep üzeme érdekében tervbe vett békási turbinás villanytelep vízhasználatának gyakorlását szabályozza.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Karácsonyi kiállítások.

Az „Iparvédelem” hasábjain sokszor volt már szó arról a mérhetetlen pazarlásról, melyet karácsonykor a külföld javára véghezviszünk. Nem vagyunk ellenségei a szeretet megnyilvánulásának alakjában, de tiltakoznunk kell az ellen, hogy ajándéktárgyak ára fejében minden esztendőben milliókat vetünk oda a külföldnek, iparosaink pedig akár éhen halhatnak. Minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a karácsonyi ajándékokért fizetett rengeteg összeg a haza munkásainak javára íthjon maradjon. Rége óta a Magyar Védő Egyesületnek budapesti központja rendezett karácsonyi vásárokat hazai iparosokkal. Amde kereskedőink felajudaltak, ok ebben új konkurenciát láttak. Az ő kedvükért elmaradt a M. V. Egyesületnek budapesti karácsonyi vására, de annak reményében, — hogy azontul a kereskedők viszik vásárra a honi cikket nagyobb mértékben.

Ez utóbbi feltevésünkben csalatkozunk, mert alig egy néhányank kivételével ma a legtöbb kereskedő külföldi part kék után margal, ilyenekből csinnál fehérlhet, vöröshetet, reklámkirakatot, idényvásárt, karácsonyi vásárt stb.

Időszerű lenne visszatérni a karácsonyi vásároknak Budapesten való rendezésére. Amde ma sem tesszük, még mindig hisszük a szebb jövőt, még mindig reméljük a kereskedőknek hazafias állásfoglalását a magyar ipar érdekében.

Másképp áll azonban a dolog a vidéken, amelyek társadalmja kevésbé van áthatva az iparpártolások gyakorlott feladatairól és igen sokszor csak szónoklattal fejezi ki telkesedését a hazai ipar iránt.

Minden vidéki városban égetően szükséges a karácsonyi vásároknak rendezése a helybeli kereskedők belevonásával. Ma a kereskedővilágot kell meggyőzni az iparpártolásnak hasznáról. Lássá a kereskedő, hogy a honi áruknak ismeretése és forgatása neki legalább is annyi, ha nem több hasznosító üzlet, mintha külföldi, jelesül osztrák ugynevezett bal-káni árukat forgat.

Emnek a célnak szolgálatában minden testvéregyesület, ennek hiányában egyes egyesületi tagok kezdeményezzék a Honi Áruk karácsonyát. A helybeli notabilitások, kereskedők és iparosokból összehívott bizottság már december 4-5-ig megalakulva kezdje meg a működését. Összehívandók mindazok a kereskedők, akik tudva honi árukat tartanak raktáron, ugyszintén a helybeli összes iparosok. Ezek együttesen egy ingyenes helyiségben (megyeház, v. c.

rosháza, községsháza, iskola, kaszinó stb.) állítsák ki a vásárra szánt honi árukat céccó, draperia és külső pompa mellőzésével. Kellő reklámmal (hirlapok, reklámóccédulák, plakátok, reklámfelvonások stb.) a közönség figyelmé felhívandó a vásárra, mely eltartson december 25-ig. Lesz sikere az akciónak, csak ne sokat anktétezzenek. A kiállítást megelőzőleg állítsanak ki minden kiállító írásbeli nyilatkozatot, mely szerint bevételezésével garantált a kiállított áruknak honi eredetéről. Amde az ellenőrzés még itt is helyén való. Azért a kiállítandó árukról bevallási lajstrom vezetendő.

Ezeket a lajstromokat beküldi a bizottság a Magyar Védő Egyesületnek (Budapest, Szentkirályi-utca 3., II. 16.), mely felülbírálja az árukat honi voltukra. Még ha utólag is küldik be a lajstromokat, — mégis megállapítható, ha valaki visszaadta volna a bevétele helyezett bizalommal. A visszaadó más alkalmakkal kizárandó.

Ez a kis utmutatás szolgáljon zsinórmértékül a karácsonyi vásárok rendezésére. Ahol ez sem lehetséges, ott követeljük a magunk pénzén azt, amit szívünk kíván t. i. feltétlenül elsősorban hazai iparcikket.

1054—1912. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Ahlirott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszereadi kir. járásbírósnak 1912. évi V. 1150 számú végzése folytán Dr. Pál Gábor ügyvéd által képviselt Karácsony György végrehajtó részére Karácsony Imre (Kupa) végrehajtást szüvedő ellen 242 kor 60 fill. követeles s jár. erejéig orondelt kiélegítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1021. koronára becsült ingóságokra a csikszereadi kir. járásbírósa 1912. évi V. 1130. számú végzésével a további eljárás elrendelgetven, annak az alap és felülfoglaltok követeles erejéig is a menyinyiben azok kiélegítési jogot nyertek volna, végrehajtást szüvedő lakásán Gyimesen leendő megtartása határidőül 1912. december hó 17-ik napján délelőtti 10 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig harmok a legtöbbet ígérnek, közspénzfizetés mellett, szükség esetén becsúron alul is el fognak adatni.

Felhívának mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelesét megelőző kiélegítés jogot tartanak, amonyiben részükre a foglalás korábban eszközöltöttnél volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig ahlirott kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár felülegere fognak adtatni.

Kelt Csikszereadában, 1912. évi november 22-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

1052—1912. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Ahlirott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszereadi kir. törvényszéknek 1912. évi V. 1183. számú végzése folytán Dr. Csédy András ügyvéd által képviselt Peter István és társai végrehajtó részére 32 kor 30 fill. követeles s. jár. erejéig orondelt kiélegítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2080 koronára becsült ingóságokra a csikszereadi kir. járásbírósa 1912. V. 1183. számú végzésével a további eljárás elrendelgetven, annak az alap és felülfoglaltok követeles erejéig is, a menyinyiben azok kiélegítési jogot nyertek volna, végrehajtást szüvedő lakásán Csikdeden leendő megtartása határidőül 1912. évi december hó 18-ik napján délelőtti 10 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig lovak, szekerek stb. a legtöbbet ígérnek közspénzfizetés mellett, szükség esetén becsúron alul is el fognak adatni.

Felhívának mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelesét megelőző kiélegítéshez jogot tartanak, hogy amonyinyiben részükre a foglalás korábban eszközöltöttnél volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig ahlirott kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Csikszereadában, 1912. évi nov. hó 22. napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Ahlirott mint Tankó József Tankó Gergely Tankó Imre és Tankó Junosné szül. Bodor Ilona Gyimesfelsőlóki lakosok megbizoltja ezennel közhírré teszem, hogy a bevezettek tulajdonát képező és csikszepi 1773, 3010 és 1765 számú ljkvben felvett és a természetben egy birtok testet képező erdei kaszalon lévő és alább részletesen felsorolt kereskedelmi célokra alkalmas fenyőfa mennyiség Csikvármegye árvaszékének 4024—912. ár. szám alatt kelt engedélye alapján elárvereztetik.

Árverés alá kerül:

1. Az „Ugrapatak” mellék völgyében 10 drb. 10 czm. mell. magasságu átmérőjű, 103 drb. 32 czm. mellmagasságu átmérőjű, 175 drb. 12 czm. mellmagasságu átmérőjű, 175 drb. 34 czm. mellmagasságu átmérőjű, 4 drb. 14 czm. mellmagasságu átmérőjű, 170 drb. 36 czm. mellmagasságu átmérőjű, 6 drb. 16 czm. mellmagasságu átmérőjű, 152 drb. 38 czm. mellmagasságu átmérőjű, 4 drb. 18 czm. mellmagasságu átmérőjű, 111 drb. 40 czm. mellmagasságu átmérőjű, 1 drb. 20 czm. mellmagasságu átmérőjű, 93 drb. 42 czm. mellmagasságu átmérőjű, 3 drb. 22 czm. mellmagasságu átmérőjű, 72 drb. 44 czm. mellmagasságu átmérőjű, 3 drb. 24 czm. mellmagasságu átmérőjű, 56 drb. 46 czm. mellmagasságu átmérőjű, 2 drb. 26 czm. mellmagasságu átmérőjű, 32 drb. 48 czm. mellmagasságu átmérőjű, 2 drb. 26 czm. mellmagasságu átmérőjű, 32 drb. 48 czm. mellmagasságu átmérőjű, 1 drb. 28 czm. mellmagasságu átmérőjű, 20 drb. 54 czm. mellmagasságu átmérőjű, 1 drb. 30 czm. mellmagasságu átmérőjű, s végül 19 drb. szintén 54 czm. mellmagasságu átmérőjű fenyőfa mennyiség.

2. Ezen fentebb megjelölt famennyiség

középmérete átlag 15 czm. átméretű, feldolgozható farésze átlag kitesz 275 070 m³-t

Ezen erdőrészen még van legalább is 250 drb. komló karónak való fa.

3. A „Bothavas” pataokban fekvő erdőrészen 192 drb. 10 czm. mellmagasságu átmérőjű, 242 drb. 12 czm. mellmagasságu átmérőjű, 240 drb. 14 czm. mellmagasságu átmérőjű, 278 drb. 16 czm. mellmagasságu átmérőjű, 140 drb. 18 czm. mellmagasságu átmérőjű, 78 drb. 26 czm. mellmagasságu átmérőjű, 59 drb. 22 czm. mellmagasságu átmérőjű, 36 drb. 24 czm. mellmagasságu átmérőjű, 13 drb. 26 cm. mellmagasságu átmérőjű, 7 drb. 28 cm. mellmagasságu átmérőjű, 2 drb. 30 cm. mellmagasságu átmérőjű, 2 drb. 32 cm. mellmagasságu átmérőjű, 1 drb. 36 cm. mellmagasságu átmérőjű, végül 1 drb. 42 cm. mellmagasságu átmérőjű fenyőfa mennyiség.

A felmérés a magy. kir. erdőhivatal által eszközöltetett és pedig olyanformán, hogy a kihasználható és fentebb mértékszerint megjelölt famennyiség átmérője kéreg nélkül számított ki.

Az árverés megtartására határnapul 1912. december hó 23-ik napjának d. e. 10.

órját tűzöm ki és pedig Csikgyimesfelsőlök község házához.

Az összes famennyiség kikiáltási ára 1960 kor. 36 fillér azaz Egyezerkilencszázhatvan korona 36 fillér, mely áron alul az erdő eladatni nem fog.

Mindazok kik ezen erdőség faállományára reflektálnak kötelesek 600 azaz Hatszáz koronát az árverést megelőző napon déli 12 órákorig irodámban befizetni, mert a szóbeli árverésen csak azok vehetnek részt, a kik a fenti összeget akár készpénzben, akár ovadék képes értékpapirokban leteszik.

Mint hogy a társ-tulajdonosok között egy kiskoru is van az árverés csak az árvárszék jóváhagyása után fog jogerőre emelkedni.

Utóajánlatok nemfogadottnak el, s illetve csak az esetben, ha az árverésen elért vételáron felül legalább 20 % többlet igéretik.

Bővebb felvilágosítást nyújt Csikvármegye árvárszéke és Dr. Csedő András csikszeredai ügyvéd.

Kelt Csikszeredán, 1912. december hó 6-án.

Dr. Csedő András

ügyvéd,
mint Tankó József és társal megbízottja.

Madártani állomás Zsögödön.

Elvállalja magyarhoni madár és tojásgyűjtemények, vagy egyes darabok meghatározását, madarak szakszerű, természetű kiűtését. Megnyílt: 1912. évi október hó 1-én.

SZEMERE LÁSZLÓ

zsögödi Madártani Állomás tulajdonosa.

VARÁZSFUVOLA.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombita hanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivetelben, kottafüzettel, dalokkal tikkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakia Wagner a „Hangszer-Király” ország-szerie elismert legolcsóbb hangszoráruházában kapható, Budapest, József-körút 15. (Gyorsjavító műhely. Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

A Csikszeredai Takarékpénztár

minden betét után 1912. december 1-től kezdődőleg további intézkedésig

5 százalék

kamatot és az adót is fizeti.

Meghívók, névjegyek, esküvői-, eljegyzési kártyák csak a lapunk kiadóhivatalában legolcsóbban és legizlésebben készülnek.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak, ca. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-örsztria, feltalálója a

WILHELM-féle TEÁNAK.

Hogy én a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mert kötelességemnek tartom Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchenben, hálás köszönetemet nyilvánítani azon szolgálatáért, mellyel a Wilhelm-féle tea az én fájdalmas reumatikus szenvedéseimet

megszüntette és ezért azoknak, kik ezen reteneles betegségbe estek, ajánlom a tea használatát. 4 heti használat után nemcsak teljesen megszűnt a fájdalom, hanem dacára annak, hogy már 6 hét óta nem a teát, az egész testalkatrézem megjavult. En megvagyok győződve hogy mindenki, aki hasonló betegségben szenved, ezen tea használata által a feltalálót, Wilhelm Ferenc urat, ugy nint én, áldani fogja.

Kiváló tisztelttel

Butschin-Slreifeld grófnó
lőhadnagy-neje.

Ára csomagonként 2 K, 6 csomag 10 K.
Hol gyógyszerárban a drogeriában nincs, direkt kikiűtés!

Üzleti jelentés!

Van szerencsém a nagyérdemű vidéki és helybeli vásárló közönségnek szives tudomására hozni, hogy a Karácsonyi szezonra megérkeztek üzletembe a legjobb minőségű czukorkák déli gyümölcsök, spanyol szőlő, tea, tésták nagy választékban karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak nagyválasztékban kül- és belföldi tea-rumok, teák és finom borok kaphatók.

A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

POTOTZKY ANDOR,
fűszer- és csmegekereskedő Csikszeredán.

Üzlet átvétel!

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy Szvoboda Józseftől (Szultán-féle sarok-üzlet)

Női- és Férfi Divatáru-üzletet átvettem.

Raktáron tartok férfi-, női divalcikketek, cipőket, függönyöket, a női és férfi-divat összes cikkei a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényeknek megfelelőt. Az olcsó áratól és pontos kiszolgálásról meggyőződhet a n. é. közönség, ha vételkötelezettség nélkül is megtekinti.

Tisztelttel:

JAKAB GYULA.

Női Divatkalap

LEGSZEBB LEGOLCSÓB MATHÉ JÓZSEF kereskedésbe Csikszeredán.

Hol az átulakítási munkálatok a legelső párizs—bocsi módelek után készülnek 24 óra alatt. Ugyazintön gyászkalapok is. — Nemzetiszó áru kieserőltetik. — Üzlet: Régi Köhid, Grünwald-féle üzlethelyiség.

Kawa-Santal-Kapszulák kitűnő szer húgy-csőfolyás, kankó, herolob, hólyaghurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepon gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. — Orvosilag ajánlva. 1 üveg 1.80 ehhez egy feckendező férfiának, vagy nőnek 1 korona 50 fill. — Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszaggyógyászat soknál, reuma-, cauz-, fej-, fogfájásnál és bőrvizketegységénél. 1 próba üvegcsé 40 fl., 1 nagy üveg 1 K 50 fl.

Skribanek K. M. gyógyszerháza a Kereszthez Temesvár, Erzsébetváros, XIV. Hunyadi-ut 30. Viszont-elárulítók jól ilizetve.

Olcsó butor bevásárlási forrás Rákoci-utca 36 sz. Hajnód József-féle ház Csikszereda, a hol finom fabutortól vásári festett butorig valamint vasbutor a legolcsóbb árban kapható.

Nagy Karácsonyi vásár

Pototzky Pál női és férfi gyermekdivat-üzletébe Csikszeredán (Saját ház).

Nagy választék magyar gyártmányu varrógép és gyermekjátékokban.

Legmegbízhatóbb bevásárlási hely!

Legmegbízhatóbb bevásárlási hely!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Bécsi és budapesti körutamból hazatérve, szíves tudomására hozom a n. é. hölgyközönségnek, hogy Csikszeredában a Rákóczi-utcában levő dohány-társaság mellett, a mai kornak megfelelő és a legkényesebb igényeket is kielégítő

Női kalap divattermet és modellek szerint fűzőkészítő műhelyt

nyitottam. Raktáron tartok párisi és bécsi modell-kalapokat, ugyszintén minden e szakmába vágó divateikket. Elvállalom mindennemű kalapoknak izlésos díszítést és átalakítását. Gyászkalapokat raktáron tartok. Mérték szerint készítek megfelelő módon: fűzőt, háskötőt, hátegyenesítőt és mell-tartókat; minden e szakmába vágó cikkek javítását és takarítását pontosan és jutányos árban eszközölöm. A t. hölgyközönség jóakaratu támogatását kérve és biztosítva a pontos kiszolgálásról, vagyok tisztelettel

Ligeti Samuné női kalap divatterme
CSIKSZEREDÁBAN.

Nuridsány Márton

női és férfi divatüzlete új helyiségében
Csikszeredán (a régivel szemben)

A legnagyobb választékban kaphatók az összes
női és férfi divatárak a legolcsóbb árban. —

Elismert, szolid bevásárlási hely.

Kéretik a címre ügynelni!

Filó Károly nagy temetkezési intézete, Csikszeredán, saját ház.

Nagy választék mindenféle temetkezési cikkekben, u. m.: érc- és fakoporsók a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításban, szemfődelek, könyök- és fejpárnák, harisnyák, gyászfátyolok, gyertyák és szalagok, gyászjelentések stb. stb.

Koszorúk és koszoru szalagok óriási választékban. Üvegfedelű érckoporsók kizárólagos raktára. Diszes gyászkocsik.

Temetkezéseket elvállal pontos kiszolgálás és szolid árszámítás mellett.

Mátrai Ignác

órász-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszeredán.

Ajánlja dusan berendezelt és legújabb szerkezetű

Inga-Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekéletesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árúsítva.

Látszerézi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —: Pontos kiszolgálás!

GÉPÜZEMÜ

asztalos vállalat

Csikszereda Vörösmarty-
utca 21. szám.

Készít asztalos munkákat minden kivételben. Elvállalja faanyag kidolgozását asztalos mester uraknak szakszerű gépei által mérsékelt munkadíj ellenében.

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatalt.

POHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ósforrás”

Csikvármegye területén

egyedüli elárúsító hely Csikszeredában:

özv. Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

ÉRTEŚITES.

Tudomására hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

cserépkályhákból.

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűz-helyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádák és faburkotok kirakását fajenc porcellánból és minden e szakmába vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölök. Vidékre is kellé felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHINA REZSŐ és VÉJE cégnél Csikszeredában.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC cserépkályhás.

CSEH ISTVÁN

mészáros és hentes CSIKSZEREDA.

Naponta frissen vágott marha, borjú és sertés hus, saját készítményű felvágottak, sonka, kolbász és tormás virstli.

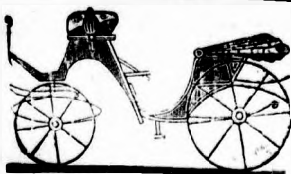
Szalonna és zsír nagyban és kicsinyben.

Pontos kiszolgálás.

„Styria-Universal”
Kötőgépek

mogmunkálnak finom és vastagszálu pamutot ugyanazon gépen. Árjegyzék ingyen.

Részlet fizetésre is. Képviselek keresteknek.
STYRIA-kötőgépgyár, Graz, III.

SZABÓ FERENC

kocsigyártó, nyerges, kárpitos és szőjgyártó üzlete

Csikszereda, Mikó-utca 16 sz.
(Saját ház.)

Kocsigyártó, nyerges, fényezősi munkák, ugyszintén kárpitos, butorbehuzás és díszítési munkák, matrácok és paplanok: kész kocsik, szekerek, szánok 99 mindenféle tölthet és töltetlen butorok, a lehető legjutányosabb árkéért; esetleg részletfizetés mellett is kaphatók. Saját készítményű ágyfotelek, rugganyos matrácok, elegáns falakent, valamint kócsi ütősek stb. állandó raktáron. Egyedüli bizományi raktár a Lukrécia hámfestő- és inprugnáló szerszámok, feleke és bútorokban.

Nyomatott Szvoboda Miklós könyvnyomdájában, Csikszeredán 1912.

Kellemes üdítő ital

**a Hosszuaszói Erzsébet
SAVANYUVIZ**

1 literes palackban 10 fillér. Megrendelhető:

**A Hosszuasszói forrás
kezelőségénél Csikszeredán.**